

Archeo-rapport 37
Het archeologische vooronderzoek aan de Dreefvelden te
Sint-Katelijne-Waver

Kessel-Lo, 2010
Studiebureau Archeologie bvba

Archeo-rapport 37

Het archeologische vooronderzoek aan de Dreefvelden te Sint-Katelijne-Waver

Kessel-Lo, 2010
Studiebureau Archeologie bvba

Colofon

Archeo-rapport 37
Het archeologische vooronderzoek aan de Dreefvelden te Sint-Katelijne-Waver

Opdrachtgever:	IGEMO
Projectleiding:	Maarten Smeets
Uitvoering veldwerk:	Maarten Smeets Sarah Bosman
Auteur:	Maarten Smeets
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (behalve figuren 1, 2 en 3)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Jozef Wautersstraat 6
3010 Kessel-Lo
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2010, Studiebureau Archeologie bvba

Administratieve gegevens

Naam site:	Dreefvelden
Provincie:	Antwerpen
Gemeente:	Sint-Katelijne-Waver
Deelgemeente:	Sint-Katelijne-Waver
Adres:	Dreefvelden
Kadastrale gegevens:	Afdeling 1, Sectie B, percelen 596n3, 596p3, 596r3, 596s3, 600b, 600f, 600g, 601e, 601f, 601g, 609f, 613s, 614w2, 614x2, 616h, 616v en 618y
Projectcode:	SKW-10-DR
Opdrachtgever:	IGEMO, Schoutetstraat 2, 2800 Mechelen
Vergunningsnummer:	2010/192
Naam aanvrager:	Maarten Smeets
Aanvraagdatum:	26 mei 2010

Inhoudstafel

Inhoudstafel	p. 1
Hoofdstuk 1: Inleiding en situering	p. 2
Hoofdstuk 2: Werkmethode en resultaten	p. 5
Hoofdstuk 3: Besluit	p. 10
Bijlagen	p. 11
Bijlage 1: Sporeninventaris	p. 12
Bijlage 2: Fotoinventaris	p. 13
Bijlage 3: Boorresultaten	p. 17
Bijlage 4: Opgravingsplan	p. 19

Hoofdstuk 1 Inleiding en situering

Naar aanleiding van de verdere ontwikkeling van het industrieterrein aan de Dreefvelden te Sint-Katelijne-Waver legde Ruimte & Erfgoed een archeologisch vooronderzoek in de vorm van proefsleuven op.

Het te verkavelen terrein is ongeveer 6,5 ha groot (fig. 1). Het wordt aan de noordzijde begrensd door de Gelaagputten en aan de zuidzijde door de Hagelsteinweg. Aangezien er nog geen akkoord was tussen IGEMO en de eigenaar van percelen 596n3 en 596r3 konden hier geen proefsleuven gegraven worden. Ook percelen 600f en 600g waren niet toegankelijk. Perceel 613v is als parkeerterrein ingericht en aangezien het nog niet duidelijk is of dit zo blijft, werd dit perceel door Ruimte & Erfgoed buiten de opdracht gehouden.

Het onderzoek werd door IGEMO toevertrouwd aan Studiebureau Archeologie bvba en werd uitgevoerd van 14 tot en met 23 juni 2010.

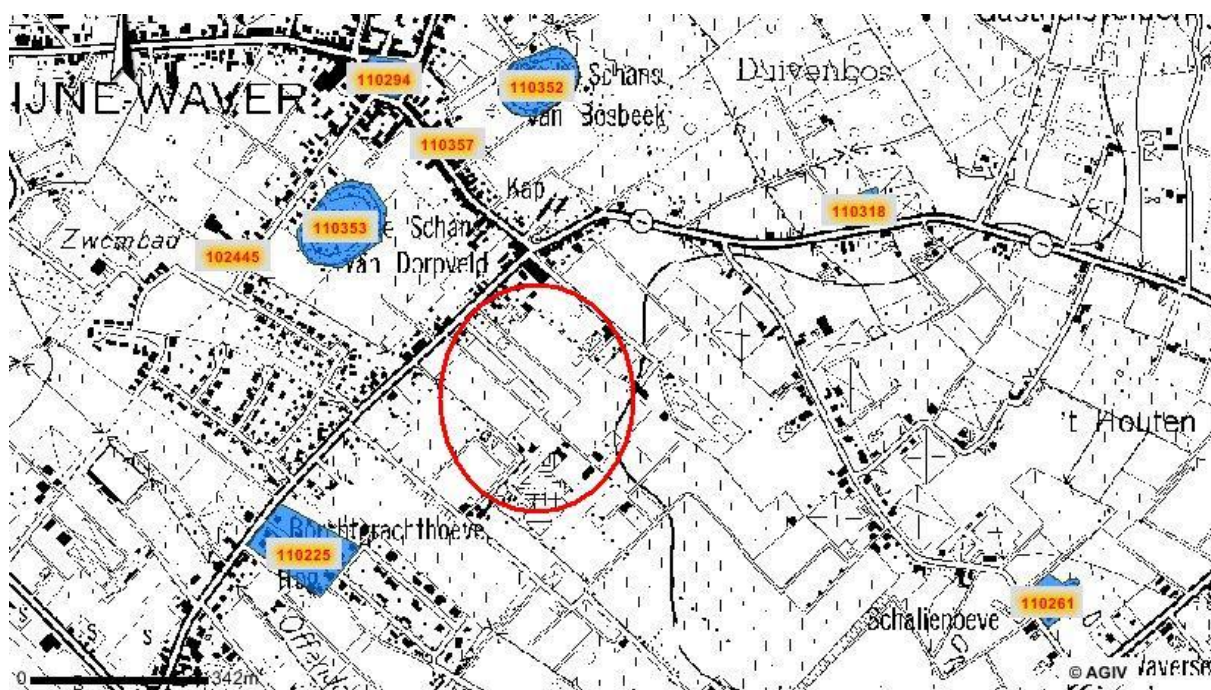

Fig. 1: Uittreksel uit de CAI met aanduiding van het projectgebied.

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) maakt geen melding van vondsten in de onmiddellijke omgeving van het onderzochte terrein. Behalve CAI 102455, een neolithische vuistbijl, komen alle opgenomen vindplaatsen overeen met 18de eeuwse hoeven. De schansen van Bosbeek (CAI 110352) en Dorpveld (CAI 110353) dateren uit de 20ste eeuw en horen bij de fortengordel.

Op de Ferrariskaart (1771-1778) is te zien dat het projectgebied ten zuidoosten van de dorpskern ligt en dat het in gebruik was als open akkerland. De Poppkaart (1842-1879) toont voor het projectgebied zelf evenmin bewoning¹.

¹ Omwille van problemen op de website van de Koninklijke Bibliotheek van België was het niet mogelijk de Poppkaart te downloaden.

Fig. 2: Uittreksel uit de Ferrariskaart met centraal het projectgebied.

De bodemkaart (fig. 3) vermeldt voor het onderzochte terrein een matig natte lichte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont met klei op geringe diepte (uPdc) en een matig natte lemige zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Sdc).

De geregistreerde bodemprofielen vertonen allen een identieke opbouw met een grijze bouwvoor van gemiddeld 30-40 cm dik, met de C-horizont (fig. 4).

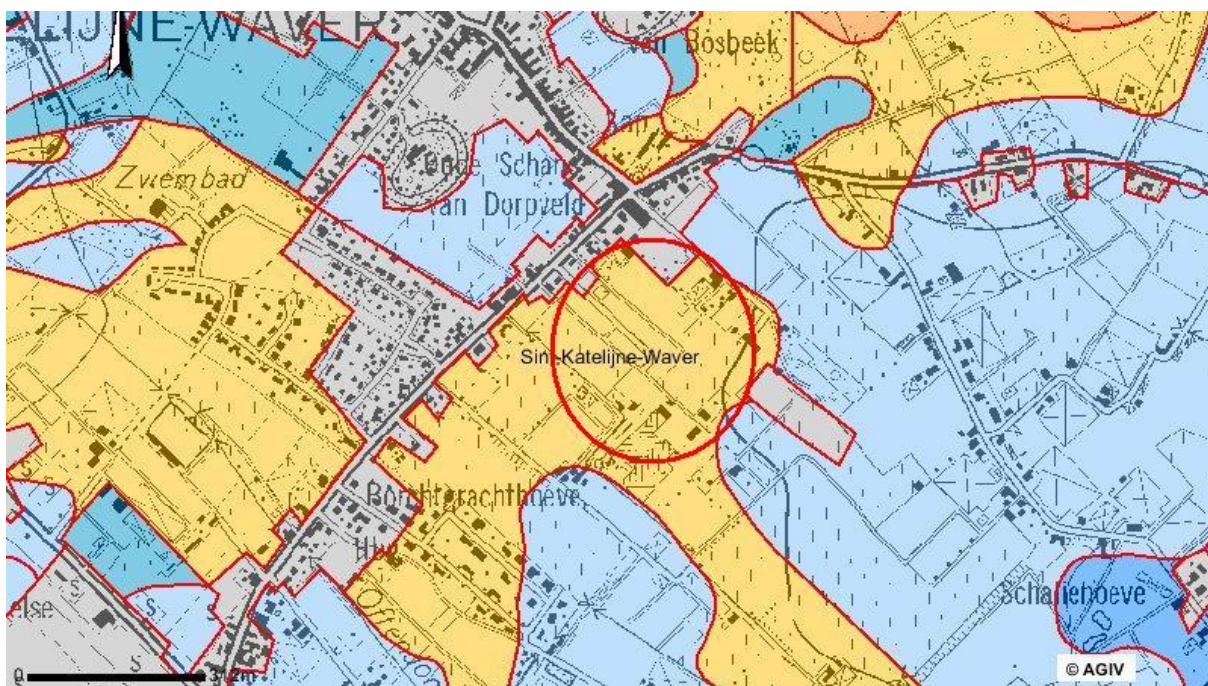

Fig. 3: De bodemkaart met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 4: Bodemprofiel in sleuf 6.

Het opgelegde archeologische vooronderzoek bestond uit het graven van parallelle proefsleuven (tussenafstand van 15 m en 1 kraanbak breed) over het volledige terrein (fig. 5). In totaal werden 25 proefsleuven gegraven. De inplanting van deze sleuven was vaak mede bepaald door de omstandigheden op het terrein en bepaalde zones konden niet of beperkter onderzocht worden. De leesbaarheid van het vlak was goed. Enkel in de zones waar dit niet het geval was werd het vlak bijkomend opgeschaafd met de schop. Er werden in beperkte mate zeer recente sporen waargenomen (die slechts als drie ruimere zones opgetekend werden). Van enkele twijfelgevallen werd een coupe gemaakt, maar dit bleken steeds natuurlijke fenomenen te zijn. De sleuven werden topografisch ingemeten. De sleuven werden onderzocht met de metaaldetector, maar er werden geen vondsten aangetroffen.

Fig. 5: Uittreksel uit het kadasterplan met aanduiding van de verschillende perceelsnummers.

De zuidelijke helft van het projectgebied (ten zuiden van de Dreefvelden) kon min of meer onderzocht worden volgens de opgelegde voorwaarden. Enkel een vijver op perceel 618y zorgde ervoor dat de sleuven hier iets korter waren dan voorzien. Over dit perceel heen liepen twee recente parallelle grachtjes met een donkere vulling (sporen 1 en 2).

Op perceel 614x2 bevonden zich een aantal hopen aangevoerde grond. Ook hier waren de sleuven iets korter. Perceel 614x2 had in het verleden dienstgedaan als stapelplaats voor steenslag (zone 1). Ten opzichte van de andere (zuidelijker gelegen) percelen was dit perceel ongeveer 40 cm opgehoogd. Bij het afgraven werd vastgesteld dat in meerdere sleuven de natuurlijke bodem hier verstoord was door de steenslag. Er werden nog resten van worteldoek en steenslag aangetroffen (fig. 6). Het begin van sleuven 11 en 12 was sterk verstoord door betonnen constructies en afval (fig. 7).

Fig. 6: Zicht op de steenslagverstoringen in sleuf 10 (zone 1).

Perceel 614w2, net ten noorden van de Dreefvelden, was ongeveer 1,5 m opgehoogd met voornamelijk grond en in mindere mate rommel en afval (zone 2). De uitgegraven sleuven waren hier dan ook bijna 2 m diep. Ook hier was de natuurlijke bodem verstoord door de aanvoer van de grond en rommel (fig. 8).

Percelen 600b en 601e waren hoofdzakelijk weide. De proefsleuven werden aangelegd rond een nog aanwezige serre en moestuin (fig. 9). Na een aanvankelijke goedkeuring was de eigenaar niet meer bereid ook percelen 600f en 600g te laten onderzoeken. In overleg met Ruimte & Erfgoed werd hier overgeschakeld op een booronderzoek (bijlage 3). In totaal werden hier 18 boringen uitgevoerd. Hierbij werd de bodemopbouw die op de andere delen van het terrein voorkwam ook aangetroffen. De bodem is met andere woorden niet verstoord, maar er werden ook geen archeologische indicatoren gevonden.

Fig. 7: Betonconstructies en -puin in sleuf 11 (zone 1).

Fig. 8: Recente verstoringen en ophogingen in sleuf 4 (zone 2).

De verharde parking, perceel 613v, werd niet onderzocht.

Fig. 9: Sleuf 3, met op de achtergrond de nog aanwezige moestuin en serre.

Fig. 10: Recente verstoringen in sleuf 21 (zone 3).

Hoofdstuk 4   Besluit

Conform art. 4 § 2 van het *Decreet houdende Bescherming van het Archeologisch Patrimonium* van 30 juni 1993 (B.S. 15.09.1993), gewijzigd bij decreet van 18 mei 1999 (B.S. 08.06.1999), 28 februari 2003 (B.S. 24.03.2003) en 10 maart 2006 (B.S. 7.6.2006) zijn de eigenaar en de gebruiker ertoe gehouden de archeologische monumenten die zich op hun gronden bevinden te bewaren en te beschermen en ze voor beschadiging en vernieling te behoeden.

Daarom werd een archeologisch vooronderzoek gevraagd om de archeologische potentie van het terrein in te schatten. Hierbij werd vastgesteld dat er zich geen relevante archeologische sporen in het projectgebied bevinden die verder archeologisch onderzoek verantwoorden. Voornamelijk de noordelijke en centrale zone van het projectgebied waren sterk verstoord.

Ondanks dat sommige delen van het terrein niet door middel van proefsleuven onderzocht konden worden, zijn er sterke aanwijzingen dat zich hier ook geen archeologisch relevante sporen zullen bevinden en daarom wordt voorgesteld deze zones eveneens vrij te geven.

Het officieel vrijgeven van het terrein gebeurt door Ruimte & Erfgoed.

Ondanks het vrijgeven van het terrein blijven de algemene bepalingen die voorzien zijn in:

- het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 28 februari 2003 en 10 maart 2006 (BS 08.06.1999, 24.03.2003, en 07.06.2006)
- en het besluit van de Vlaamse regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 23 juni 2006

van toepassing , meer bepaald voor de bepalingen over de meldingsplicht van eventuele toevalsvondsten tijdens het verdere verloop van de werken.

Bijlagen

Bijlage 1: Sporeninventaris

Sp. Nr.	Sleuf	Kleur	Vorm	Interpretatie	Datering
1	13-14-15-16-17-18	DGr	Langwerpig	Gracht	Recent
2	13-14-15-16-17-18	DGr	Langwerpig	Gracht	Recent
Zone Nr.	Sleuf	Kleur	Vorm	Interpretatie	Datering
1	9-10-11-12	DGr-DBr	Onregelmatig	Verstoring n.a.v. aanleg wegen	Recent
2	4-5	DGr-DBr	Vlakdekkend	Verstoring + ophoging	Recent
3	20-21-22	Br-LBr	Onregelmatig	Verstoring	Recent

Bijlage 2: Fotoinventaris

Foto Nr.	Sleuf	Aard
SKW-10-DR-001		Algemeen zicht
SKW-10-DR-002		Algemeen zicht
SKW-10-DR-003		Algemeen zicht
SKW-10-DR-004		Algemeen zicht
SKW-10-DR-005		Algemeen zicht
SKW-10-DR-006		Algemeen zicht
SKW-10-DR-007		Algemeen zicht
SKW-10-DR-008		Algemeen zicht
SKW-10-DR-009	1	Overzicht
SKW-10-DR-010	1	Profiel
SKW-10-DR-011	1	Overzicht
SKW-10-DR-012		Algemeen zicht
SKW-10-DR-013	2	Overzicht
SKW-10-DR-014	2	Profiel
SKW-10-DR-015	2	Profiel
SKW-10-DR-016	2	Overzicht
SKW-10-DR-017	3	Overzicht
SKW-10-DR-018	3	Profiel
SKW-10-DR-019	3	Overzicht
SKW-10-DR-020		Algemeen zicht
SKW-10-DR-021	4	Overzicht
SKW-10-DR-022	4	Overzicht
SKW-10-DR-023	4	Overzicht
SKW-10-DR-024	4	Overzicht
SKW-10-DR-025	4	Overzicht
SKW-10-DR-026	4	Overzicht
SKW-10-DR-027	5	Overzicht
SKW-10-DR-028	5	Overzicht
SKW-10-DR-029	5	Overzicht
SKW-10-DR-030	5	Overzicht
SKW-10-DR-031	6	Overzicht
SKW-10-DR-032	6	Profiel
SKW-10-DR-033	6	Overzicht
SKW-10-DR-034	7	Overzicht
SKW-10-DR-035	7	Overzicht
SKW-10-DR-036	8	Overzicht
SKW-10-DR-037	8	Profiel
SKW-10-DR-038	8	Overzicht

SKW-10-DR-039	8	Overzicht
SKW-10-DR-040	8	Overzicht
SKW-10-DR-041	8	Overzicht
SKW-10-DR-042	8	Overzicht
SKW-10-DR-043	9	Overzicht
SKW-10-DR-044	9	Profiel
SKW-10-DR-045	9	Overzicht
SKW-10-DR-046	9	Overzicht
SKW-10-DR-047	9	Overzicht
SKW-10-DR-048	9	Overzicht
SKW-10-DR-049	9	Overzicht
SKW-10-DR-050		Algemeen zicht
SKW-10-DR-051		Algemeen zicht
SKW-10-DR-052		Algemeen zicht
SKW-10-DR-053		Algemeen zicht
SKW-10-DR-054		Algemeen zicht
SKW-10-DR-055	10	Overzicht
SKW-10-DR-056	10	Overzicht
SKW-10-DR-057	10	Profiel
SKW-10-DR-058	10	Overzicht
SKW-10-DR-059	10	Overzicht
SKW-10-DR-060	10	Overzicht
SKW-10-DR-061	10	Overzicht
SKW-10-DR-062	10	Overzicht
SKW-10-DR-063	10	Overzicht
SKW-10-DR-064	10	Overzicht
SKW-10-DR-065	10	Overzicht
SKW-10-DR-066	10	Overzicht
SKW-10-DR-067	10	Overzicht
SKW-10-DR-068	10	Overzicht
SKW-10-DR-069	10	Overzicht
SKW-10-DR-070	10	Overzicht
SKW-10-DR-071	11	Overzicht
SKW-10-DR-072	11	Overzicht
SKW-10-DR-073		Algemeen zicht
SKW-10-DR-074	13	Overzicht
SKW-10-DR-075	13	Profiel
SKW-10-DR-076	13	Overzicht
SKW-10-DR-077	14	Overzicht
SKW-10-DR-078	14	Profiel
SKW-10-DR-079	14	Profiel

SKW-10-DR-080	14	Overzicht
SKW-10-DR-081	15	Overzicht
SKW-10-DR-082	15	Profiel
SKW-10-DR-083	15	Overzicht
SKW-10-DR-084		Algemeen zicht
SKW-10-DR-085	11	Overzicht
SKW-10-DR-086	11	Profiel
SKW-10-DR-087	11	Overzicht
SKW-10-DR-088	11	Overzicht
SKW-10-DR-089		Algemeen zicht
SKW-10-DR-090		Algemeen zicht
SKW-10-DR-091		Algemeen zicht
SKW-10-DR-092		Algemeen zicht
SKW-10-DR-093		Algemeen zicht
SKW-10-DR-094		Algemeen zicht
SKW-10-DR-095		Algemeen zicht
SKW-10-DR-096	16	Overzicht
SKW-10-DR-097	16	Profiel
SKW-10-DR-098	16	Overzicht
SKW-10-DR-099	17	Overzicht
SKW-10-DR-100	17	Profiel
SKW-10-DR-101	17	Overzicht
SKW-10-DR-102		Algemeen zicht
SKW-10-DR-103		Algemeen zicht
SKW-10-DR-104	17	Overzicht
SKW-10-DR-105	17	Profiel
SKW-10-DR-106	17	Overzicht
SKW-10-DR-107	18	Overzicht
SKW-10-DR-108	18	Profiel
SKW-10-DR-109	18	Overzicht
SKW-10-DR-110	12	Overzicht
SKW-10-DR-111	12	Profiel
SKW-10-DR-112	12	Overzicht
SKW-10-DR-113		Algemeen zicht
SKW-10-DR-114		Algemeen zicht
SKW-10-DR-115		Algemeen zicht
SKW-10-DR-116		Algemeen zicht
SKW-10-DR-117	20	Overzicht
SKW-10-DR-118	20	Profiel
SKW-10-DR-119	20	Overzicht
SKW-10-DR-120	20	Overzicht

SKW-10-DR-121	20	Overzicht
SKW-10-DR-122	19	Overzicht
SKW-10-DR-123	19	Profiel
SKW-10-DR-124	19	Overzicht
SKW-10-DR-125	21	Overzicht
SKW-10-DR-126	21	Profiel
SKW-10-DR-127	21	Overzicht
SKW-10-DR-128	21	Overzicht
SKW-10-DR-129	21	Overzicht
SKW-10-DR-130	21	Overzicht
SKW-10-DR-131	21	Overzicht
SKW-10-DR-132	22	Overzicht
SKW-10-DR-133	22	Profiel
SKW-10-DR-134	22	Overzicht
SKW-10-DR-135	22	Overzicht
SKW-10-DR-136	23	Overzicht
SKW-10-DR-137	23	Profiel
SKW-10-DR-138	23	Overzicht
SKW-10-DR-139	24	Overzicht
SKW-10-DR-140	24	Overzicht
SKW-10-DR-141	24	Overzicht
SKW-10-DR-142	24	Overzicht
SKW-10-DR-143	24	Overzicht
SKW-10-DR-144	25	Overzicht
SKW-10-DR-145	25	Overzicht
SKW-10-DR-146	25	Overzicht
SKW-10-DR-147	25	Profiel
SKW-10-DR-148	25	Overzicht

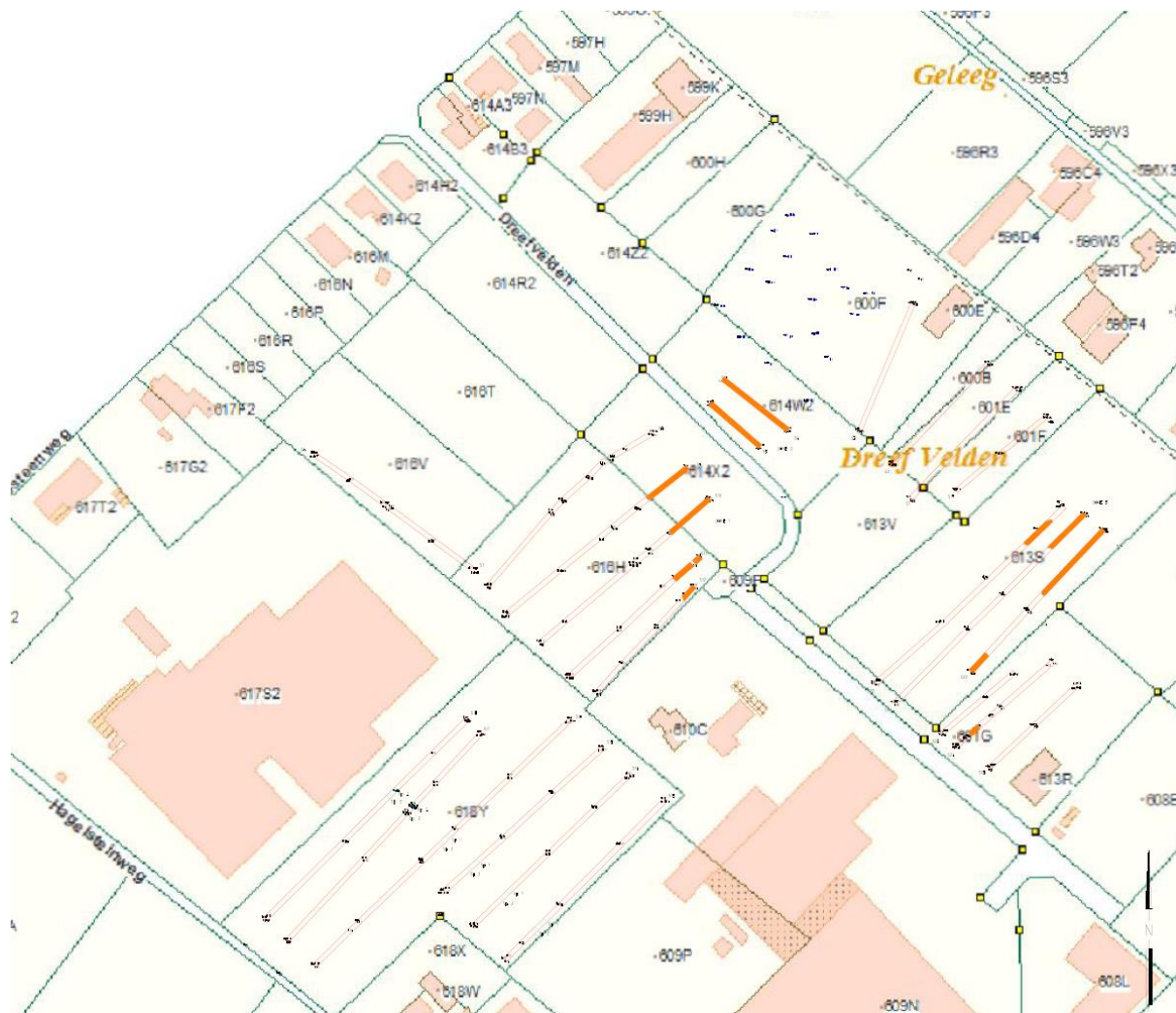

Bijlage 3: Boorresultaten

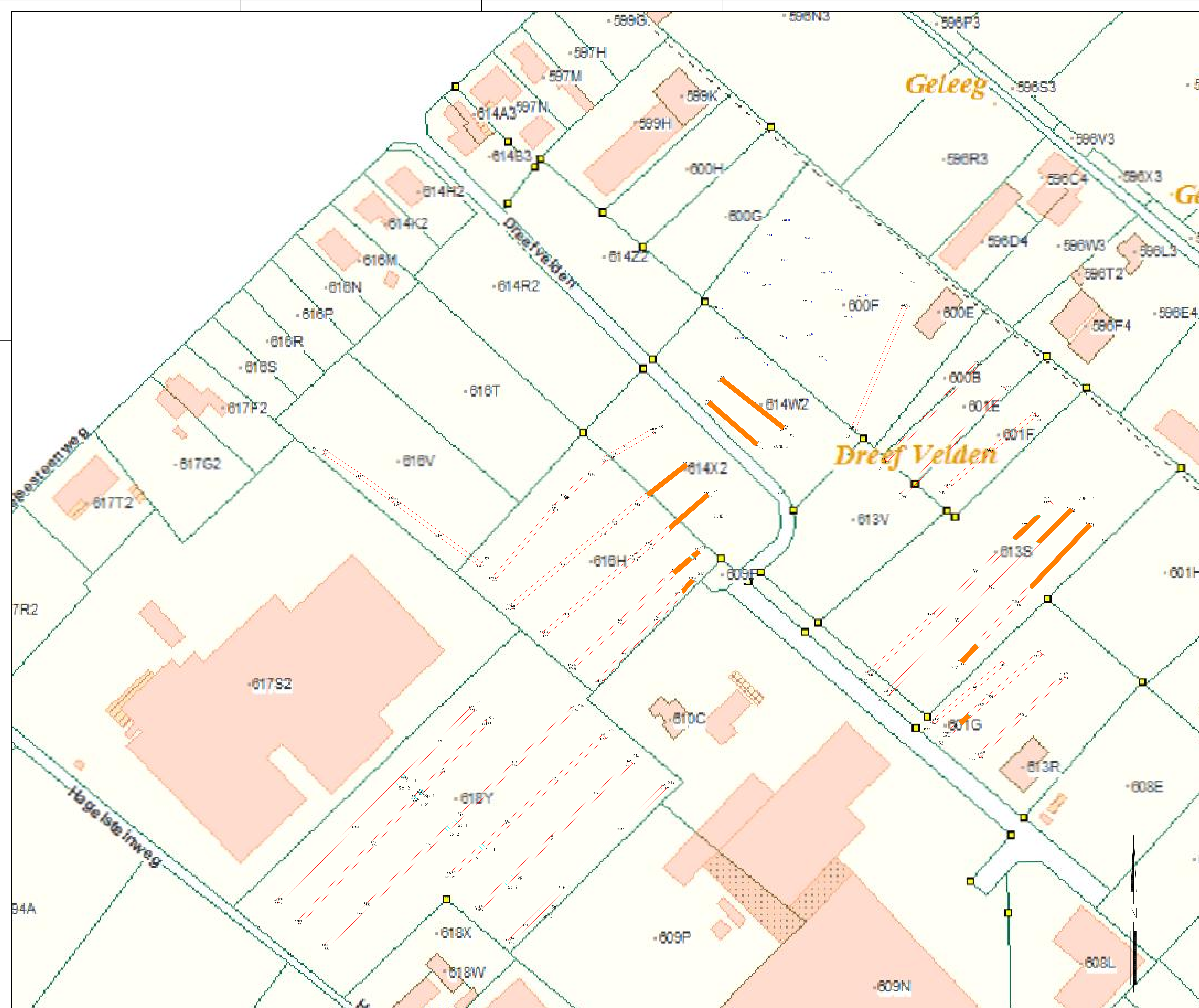
Boor punt	Diepte cm-mv.	Profielbeschrijving <i>hoofddeel bijmenging horizont vondst</i>				S/ G	Bijzondere bestanddelen Opmerkingen	Roest, kalk, OS, fosfaat mangaan cm-mv.	Kleur	GW taw
1	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	35	Z		C					LGr-Ge	
2	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	30	Z		C					LGr-Ge	
3	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	35	Z		C					LGr-Ge	
4	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	40	Z		C					LGr-Ge	
5	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	35	Z		C					LGr-Ge	
6	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	35	Z		C					LGr-Ge	
7	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	35	Z		C					LGr-Ge	
8	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	30	Z		C					LGr-Ge	
9	0	Z		A			Teelaarde		DGr	

	35	Z		C					LGr-Ge	
10	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	35	Z		C					LGr-Ge	
11	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	35	Z		C					LGr-Ge	
12	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	30	Z		C					LGr-Ge	
13	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	35	Z		C					LGr-Ge	
14	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	40	Z		C					LGr-Ge	
15	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	35	Z		C					LGr-Ge	
16	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	35	Z		C					LGr-Ge	
17	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	35	Z		C					LGr-Ge	
18	0	Z		A			Teelaarde		DGr	
	30	Z		C					LGr-Ge	

Bijlage 4: Opgravingsplan

Legende:

☐ Proefsleuven

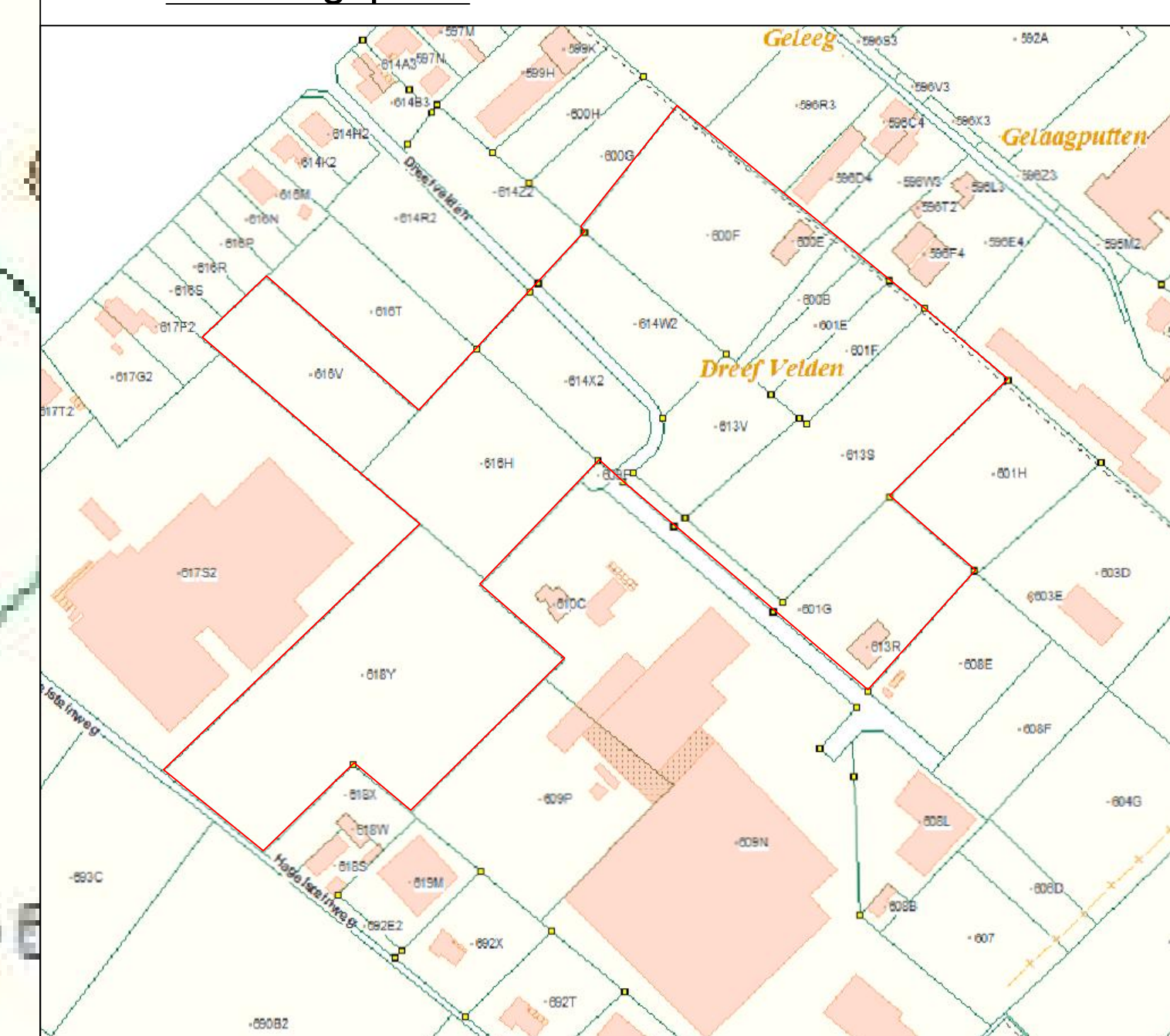
+ 50 Boringen

 Verstoorde zones

$$\hat{O}[4! \hat{a} \hat{a}^\dagger \hat{a}^\dagger \hat{a}^\dagger \hat{a}^\dagger \hat{A}] \cdot \hat{c}^\dagger \hat{c}^\dagger \hat{c}^\dagger \hat{c}^\dagger K$$

10 X = 161684.010 Y = 194862.861 Z = 8.68
20 X = 161596.878 Y = 194772.915 Z = 8.78
30 X = 161726.810 Y = 194961.266 Z = 9.14
40 X = 161823.456 Y = 195037.423 Z = 9.19

Situeringsplan:

Het archeologische vooronderzoek aan de Dreefvelden
te Sint-Katelijne-Waver

Opdrachtgever:

IGEMC

Uitvoering:

Studiebureau Archeologie bvba
Maarten Smeets
Sarah Bosman

Topografie:

Raoul Creemers

Datum:

Juni 2010

Schaal: 1/500

1